

1991

Balten, Pieter

(ANTWERPEN CA. 1525 - WAARSCHIJNLIJK 1598)

In 1540 opgenomen in het Antwerpse gilde. In 1550/51 werkte hij samen met Pieter Brueghel aan een drieluik. Het jaartal 1581 op ons schilderij bewijst dat hij toen nog in leven was. Het lijkt mij niet onmogelijk dat hij de 'Mr. Balten' is, die aan het eind van de 16de eeuw in Den Haag als schilder vermeld wordt (zie: OBREEN III, blz. 286). Schilderde zich in de open lucht afspelende genreferelen, vaak van fantastisch karakter. Deze lijken op die van zijn tijd- en stadgenoot Pieter Brueghel.

Lit.: H. Hymans, in: THIEME-BECKER, II, 1908, blz. 426. / G. Marlier, 'Peeter Balten, copiste ou créateur?', in *Bulletin Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België* 14, 1965, blz. 127-142.

8 Boerenhoeve *Zie kleurafb. blz. 81*

Inv.nr. 18-1946

Paneel, rond, diam. 23,5 cm. Gem. en gedat. r.o.: *P. balten f./1581*.

Toest.: goed, kleine retouches in de lucht.

Rest.: door W. Minderman, 1962.

Herk.: in 1922 in de verzameling (Med.).

Lit.: MED. 1922, blz. 129. / KNUTTEL 1926, blz. 33,39, nr. 4. / MARTIN, I, blz. 435, noot 133. / DE WIT, blz. 11.

Op Baltens schilderijen ziet men meestal groot in het vlak geplaatste, dicht opeengepakte figuren (zie Marlier). Op het onze is het tegendeel

het geval. Een boerenhoeve is onopgesmukt weergegeven in een zeer natuurlijk aandoende entourage. Het stukje lijkt daarmee een voorloper van sommige werken van Jan Brueghel en de daaruit voortgekomen 'realistische' landschappen van Jan van Goyen en Esajas van de Velde.¹

Men vergelijkte Martin in zijn betoog over het unieke belang van het Hollandse landschap: '*Dit wil niet zeggen, dat Vlaanderen niet reeds op gevoelige landschapskunst kon bogen. Men zie maar eens het 1581 gedateerde landschapje van P. Balten in het Bredius-Museum. Dit is atmosferisch reeds verder gevorderd dan Jan van Goyen in 1623. Maar dit en enkele andere dergelijke landschappen behooren tot de uitzonderingen.*'

¹ Verg. A. Blankert, 'Stechow: addenda', in *Simiolus* 2, 1967/68, blz. 108.